

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ТРЕТМАН НА ТУЃО ТЕЛО ВО ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН
ТРАКТ НА ДЕТЕ

Член 1

Со ова упатство се пропишува третманот на туѓо тело во гастроинтестинален тракт на дете.

Член 2

Начинот на третман на туѓо тело во гастроинтестинален тракт на дете е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на третман на туѓо тело во гастроинтестинален тракт на дете по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на третманот, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-6463/2

26 ноември 2012 година

Скопје

МИНИСТЕР

Никола Тодоров

ТУЃО ТЕЛО ВО ГАСТРОИНТЕСТИНАЛЕН ТРАКТ НА ДЕТЕ

МЗД Упатства
19.1.2011

- Основни податоци
- Упатства
- Поврзани извори
- Референци

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

- Видот, конзистентноста и формата на туѓото тело ги одредува брзината и инсистирањето за локализирање и отстранување на туѓото тело.
  - Туѓо тело заглавено во хранопроводот може да предизвика тешки симптоми, што може да бидат и животозагрозувачки.
  - Туѓо тело, кое поминало низ езофагусот и се наоѓа во желудникот, најчесто се елимира спонтано, без да предизвика проблеми.
  - Плочестите батерии најчесто содржат алкални електролити, коишто при своето распаѓање можат да ја оштетат мукозата на интестиналниот тракт. Електролитот се ослободува кога батеријата е оштетена. Оштетувањето на батеријата е условено од активноста на електролитот (колку е понова, толку е поопасна). Затоа, децата кои голтале батерија треба да се следат, иако немаат симптоми. Треба да се спроведе ендоскопско отстранување доколку батеријата не се елиминира спонтано во рок од 48 часа.

УПАТСТВА

- Ако детето кое голтало туѓо тело има симптоми (на пример, подригнување, гадење и сл.) треба да се препрати во болница. Во овие случаи не треба да се прават рендгенографии на ниво на примарна здравствена заштита.
- Ако проголтаното туѓо тело е познато или е суспектно за батерија што содржи жива, детето веднаш се испраќа во болница, каде што батеријата се отстранува ендоскопски. Во нејасни случаи, каде постои болка или дискомфорт во вратот, градите и стомакот, треба да се направи рендгенографија за да се потврди присуството на туѓото тело. Треба да се слика градниот кош и абдоменот, бидејќи постои опасност од заглавување во езофагусот.
  - Живините батерии денес ретко се употребуваат, бидејќи нивната продажба е забранета во повеќето држави.
- Ако детето кое голтало батерија е асимптоматско, тогаш следењето може да се врши во домашни услови. Елиминацијата на батеријата може да се забрза со употреба на благи лаксативи (на пример, Dulcolax).
- Ако батеријата не се елиминира за 48 часа, се повторува рендгенографијата. Доколку сè уште е во желудникот, тогаш треба да се отстрани ендоскопски. Сите туѓи тела во хранопроводот и желудникот се отстрануваат ендоскопски.
- Ако туѓото тело е поголемо (> 2 cm), на пример, монети, може да се заглават во мукозата на желудникот. Ако туѓото тело не се види во столицата, по една до две недели треба да се повтори рендгенографијата и по потреба да се отстрани ендоскопски.
- Дете кое голтало мало туѓо тело и е асимптоматско, побарува медицинско следење и рендгенографија се прави единствено доколку се појават симптоми.(1)

ПОВРЗАНИ ИЗВОРИ

- Употребата на рачен детектор за метал е прецизна и нерадијациска за идентификација и локализација на голтнати монети кај деца (ннд¹-А)(2)

РЕФЕРЕНЦИ

1. Stringer MD, Capps SNJ. Rationalising the management of swallowed coins in children. Br Med J 1991;302:1321-1322
2. M Lin HH, Wu CH, Wu LS, Shyu RY. Eosinophilic gastroenteritis presenting as relapsing severe abdominal pain and enteropathy with protein loss. Emerg Med J 2005 Nov;22(11):834-5.

Автор: Risto Rintala, Article ID: ebm00309(030.010) © 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

- 1. EBM Guidelines 19.1.2011 www.ebm-guidelines.com**
- 2. Упатството треба да се ажурира еднаш на 5 години**
- 3. Предвидено е следно ажурирање во 2017 година**

---

¹ Ннд-ниво на доказ